

P9_TA(2024)0028

Skutki dla bezpieczeństwa i obrony wynikające z wpływu Chin na infrastrukturę krytyczną w Unii Europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie wpływu Chin na infrastrukturę krytyczną w Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i obrony (2023/2072(INI))

(C/2024/5719)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając tytuł V Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności jego rozdział drugi sekcja druga, gdzie zapisano postanowienia dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony,
- uwzględniając „Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony – dla Unii Europejskiej, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa”, zatwierdzony przez Radę 21 marca 2022 r. i poparty przez Radę Europejską 25 marca 2022 r.,
- uwzględniając deklarację wersalską przyjętą na nieformalnym posiedzeniu szefów państw i rządów 11 marca 2022 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 20 czerwca 2023 r. w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego (JOIN(2023)0020),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2560 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylającą dyrektywę Rady 2008/114/WE (dyrektywa w sprawie odporności podmiotów krytycznych) ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji z 15 września 2022 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie horyzontalnych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa w odniesieniu do produktów z elementami cyfrowymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 (COM(2022)0454),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (akt w sprawie czipów) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 330 z 23.12.2022, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 79 I z 21.3.2019, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 229 z 18.9.2023, s. 1.

- uwzględniając swoje stanowisko w pierwszym czytaniu w sprawie wniosku dotyczącego zporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych (europejski akt w sprawie surowców krytycznych) ⁽⁶⁾ w tekście przyjętym zawierającym niesfinalizowaną wersję stanowiska,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2675 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie ⁽⁷⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. w sprawie nowej strategii UE–Chiny (2021/2037(INI)) ⁽⁸⁾, której celem jest między innymi udoskonalenie „zestawu narzędzi handlowych” UE, aby pomóc zaradzić obecnemu brakowi równowagi w dwustronnych stosunkach gospodarczych i handlowych między Chinami a UE,
 - uwzględniając swoje rezolucje z 9 marca 2022 r. ⁽⁹⁾ i 1 czerwca 2023 r. w sprawie obcych ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym dezinformacji ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego z 1 grudnia 2021 r. pt. „Strategia Global Gateway” (JOIN(2021)0030),
 - uwzględniając zalecenie Komisji z 3 października 2023 r. w sprawie obszarów technologii krytycznych dla bezpieczeństwa gospodarczego UE, na potrzeby pogłębionej oceny ryzyka z udziałem państw członkowskich (C(2023) 6689),
 - uwzględniając zalecenia Rady z 8 grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając komunikat wydany przez szefów państw i rządów uczestniczących w posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej w Wilnie 11 lipca 2023 r.,
 - uwzględniając sprawozdanie z oceny końcowej grupy zadaniowej UE–NATO ds. odporności infrastruktury krytycznej z 29 czerwca 2023 r.,
 - uwzględniając oświadczenie Komisji w sprawie neutralności sieci z 10 stycznia 2023 r.,
 - uwzględniając komunikat przywódców państw G-7 z Hiroszimy z 20 maja 2023 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady z 24 października 2023 r. w sprawie zaktualizowanej strategii UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego (EUMSS) i towarzyszący jej plan działania,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0401/2023),
- A. mając na uwadze, że w niedawnym wspólnym komunikacie w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego skoncentrowano się na ograniczeniu ryzyka wynikającego z niektórych przepływów gospodarczych oraz zależności Unii od reżimów autorytarnych i totalitarnych, takich jak Chińska Republika Ludowa (ChRL), oraz zarządzaniu nim w kontekście rosnących napięć geopolitycznych i coraz szybszych zmian technologicznych, przy zapewnieniu ochrony zasad wolnego rynku przed zakłóceniami ze strony takich reżimów, a tym samym zachowaniu maksymalnego poziomu otwartości i dynamiki gospodarczej;

⁽⁶⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego ramy służące zapewnieniu bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (COM(2023) 0160).

⁽⁷⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie (COM(2021)0775) (Dz.U. L, 2023/2675, 7.12.2023).

⁽⁸⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 40.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0219.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0219.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 20 z 20.1.2023, s. 1.

- B. mając na uwadze, że zakłócenia w funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej mogą mieć znaczące negatywne konsekwencje dla kluczowych funkcji rządowych, podstawowych usług na rzecz ludności, działalności gospodarczej oraz bezpieczeństwa i obronności Unii; mając na uwadze, że kluczowe znaczenie ma zachowanie przez państwa członkowskie i Komisję czujności w przypadku inwestycji finansowych obcych krajów w działalność podmiotów krytycznych w Unii w związku z wpływem, jaki te inwestycje mogą wywierać na zdolność do zapobiegania istotnym zakłóceniom;
- C. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie odporności podmiotów krytycznych ⁽¹²⁾ i dyrektywa NIS 2 ⁽¹³⁾ zapewniają kompleksowe ramy prawne służące wzmocnieniu zarówno fizycznej, jak i cyfrowej odporności infrastruktury krytycznej związanej między innymi z energią, transportem, zdrowiem, infrastrukturą cyfrową, wodą i żywnością;
- D. mając na uwadze, że od wydania zalecenia Rady z 8 grudnia 2022 r. prowadzone są ukierunkowane działania, aby zapewnić wspólną reakcję UE na incydenty, między innymi przez wzmocnienie koordynacji z NATO za pośrednictwem grupy zadaniowej UE–NATO ds. odporności infrastruktury krytycznej w ramach zorganizowanego dialogu na temat odporności;
- E. mając na uwadze, że europejskie porty, w których udziały mają chińskie przedsiębiorstwa państwowe, obsługują ponad 10 % całkowitej europejskiej zdolności przewozu kontenerowego; mając na uwadze, że trzej najwięksi chińscy udziałowcy w europejskich portach posiadają aktywa w prawie połowie portów (14 z 29), które znajdują się w pobliżu baz marynarki wojennej albo zapewniają wsparcie logistyczne siłom NATO, co znacznie zwiększa ryzyko szpiegostwa;
- F. mając na uwadze, że polityka przymusu i coraz większa pewność siebie Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL), w tym jej coraz agresywniejsza postawa wobec Tajwanu oraz zdecydowane działania na Morzu Południowochińskim, a także społeczne i gospodarcze skutki pandemii COVID-19 i rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie ujawniły podatność UE na zagrożenia i potwierdziły, że należy ograniczać ryzyko w jej stosunkach z ChRL i innymi niedemokratycznymi państwami trzecimi;
- G. mając na uwadze, że chiński rząd pokazał, że jest gotów wykorzystać swoją przytłaczającą kontrolę nad globalnymi dostawami metali ziem rzadkich jako broń, by osiągać cele polityczne i uzyskiwać nieuczciwe ustępstwa i korzyści gospodarcze;
- H. mając na uwadze, że Chiny ograniczają udział przedsiębiorstw spoza Chin w projektach infrastrukturalnych ze względu na zagrożenia dla bezpieczeństwa i rozważają wprowadzenie przepisów dotyczących infrastruktury krytycznej, takich jak rozporządzenie w sprawie ochrony krytycznej infrastruktury informatycznej; mając na uwadze, że Chiny uczestniczą w budowie infrastruktury finansowanej przez UE w różnych państwach członkowskich; mając na uwadze, że zgodnie ze zobowiązaniami międzynarodowymi Unia Europejska i państwa członkowskie mogą pod pewnymi warunkami przyjąć środki ograniczające bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) w trosce o bezpieczeństwo lub porządek publiczny; mając na uwadze, że w latach 2021–2022 w odpowiedzi na decyzję Litwy o wycofaniu się z Inicjatywy Pasa i Szlaku oraz o otwarciu przedstawicielstwa Tajwanu na Litwie Chiny wprowadziły blokadę ekonomiczną przeciwko Litwie, w związku z czym Komisja Europejska zwróciła się o powołanie panelu Światowej Organizacji Handlu, który zbada legalność chińskich ograniczeń handlowych wobec wywozu z Litwy i UE towarów litewskich, oraz mając na uwadze, że pokazuje to pewność siebie Chin, które atakują poszczególne kraje UE nie tylko przez bezpośrednie wymuszenie ekonomiczne, ale także przez groźbę sankcji wtórnych;
- I. mając na uwadze, że rozprzestrzenianie się chińskiego cyfrowego autorytaryzmu i masowej inwigilacji nadal nasila się zarówno w Chinach, jak i poza nimi, a celem tych działań są instytucje i społeczeństwa demokratyczne, co niesie ze sobą ryzyko ustanowienia nowego porządku międzynarodowego, który zagrażałby wolności i demokracji na całym świecie; mając na uwadze, że wielu Chińczyków studiuje na uniwersytetach w państwach członkowskich, zwłaszcza na kierunkach związanych z technologiami podwójnego zastosowania, co w pewnych przypadkach może prowadzić do wysokiego ryzyka szpiegostwa; mając na uwadze, że chińska armia zatrudnia byłych europejskich pilotów myśliwców, co stwarza poważne ryzyko, że dojdzie do przekazania krytycznych informacji, i zagraża wojskowo-strategicznym interesom zainteresowanych państw; mając na uwadze, że Chiny mają coraz większe ambicje w obszarach strategicznych, takich jak sztuczna inteligencja, przetwarzanie w chmurze, półprzewodniki czy sprzęt komputerowy; mając na uwadze, że instrumenty te, w szczególności sztuczna inteligencja, mogą być opracowywane do celów wojskowych, co może prowadzić do kolejnej rewolucji w wojskowości;

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE, (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164).

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2), (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80).

- J. mając na uwadze, że zakup przez Chiny infrastruktury krytycznej – zwłaszcza w obrębie UE i w jej sąsiedztwie, między innymi na Bałkanach Zachodnich, oraz w Afryce – stwarza coraz większe wielowymiarowe ryzyko dla bezpieczeństwa Unii;
- K. mając na uwadze, że chińskie przepisy dotyczące bezpieczeństwa narodowego takie jak ustawa o bezpieczeństwie narodowym Chińskiej Republiki Ludowej z 2015 r. nakładają na obywateli i organizacje wymóg udzielania wsparcia i pomocy organom bezpieczeństwa publicznego, organom bezpieczeństwa państwa lub organom wojskowym ChRL;
- L. mając na uwadze, że chińsko-rosyjskie partnerstwo strategiczne sformalizowane we wspólnym oświadczeniu z 4 lutego 2022 r. w sprawie stosunków międzynarodowych wkraczających w nową erę i zrównoważonego rozwoju na całym świecie wciąż się zacieśnia, między innymi na polu transferu technologii oraz wiedzy i zdolności wojskowych, co stwarza coraz większe zagrożenie dla bezpieczeństwa w Europie;

Istota problemu: zrozumienie chińskiej strategii fuzji wojskowo-cywilnej

1. podkreśla, że chińska strategia fuzji wojskowo-cywilnej (FWC) to program, którym kieruje i zarządza państwo planujące wykorzystywać wszelkie dźwignie władzy państwowej i siły handlowej, aby wzmacniać i wspierać Komunistyczną Partię Chin (KPCh) oraz jej zbrojne skrzydło Chińską Armię Ludowo-Wyzwoleńczą (ChAL-W), w szczególności przez pozyskiwanie i przekształcanie najnowocześniejszych technologii na świecie, aby wzmacniać reżim totalitarny i osiągnąć dominację wojskową;
2. uważa, że w kierowanym przez tę partię systemie politycznym i gospodarce Chin przedsiębiorstwa prywatne często muszą dostosowywać swoje interesy handlowe do wymagań KPCh, dotyczących m.in. działań militarnych, represji, wpływów i ingerencji politycznych; zauważa, że KPCh regularnie wykorzystuje swoje komórki partyjne w przedsiębiorstwach prywatnych jako narzędzia bezpośredniej kontroli; podkreśla, że w związku z tym działalność międzynarodowa chińskich przedsiębiorstw pomaga KPCh zwiększać wpływy w innych państwach, a przy tym osłabia pozycję chińskich rywali geopolitycznych i zwiększa wpływy samych Chin;
3. uważa, że fuzję wojskowo-cywilną należy rozumieć w szerszym kontekście geopolitycznym, gospodarczym i strategicznym, uwzględniając jej powiązania z innymi inicjatywami, takimi jak inicjatywa Pasa i Szlaku, cyfrowy jedwabny szlak (w tym plany „Made in China 2025” i „China Standards 2035”, Globalna inicjatywa bezpieczeństwa oraz strategia podwójnego obrotu) oraz coraz większą pewność siebie Chin i ich agresywną postawę wobec innych krajów; uważa, że fuzja ta ma w ostatecznym rozrachunku pomóc Chinom osiągnąć długoterminowy cel strategiczny, tj. stać się czołową potęgą na świecie pod względem wpływów politycznych, zdolności gospodarczych, dominacji technologicznej i potęgi militarnej, oraz podważyć międzynarodowy ład oparty na zasadach;
4. przypomina, że jednym z głównych priorytetów KPCh w ostatnich latach było osiągnięcie prymatu w nauce i technologii oraz że w strategii FWC KPCh zachęca podmioty rynkowe i chiński przemysł obronny do dzielenia się między sobą wynikami działań badawczo-rozwojowych; zwraca uwagę na ponawiane przez agencje wywiadowcze ostrzeżenia przed zagrożeniami związanymi z zależnością gospodarczą, szpiegostwem i sabotażem wywołwanymi przez obecność gospodarczą podmiotów z państw spoza UE, w szczególności Chin, w infrastrukturze krytycznej i sektorach strategicznych w całej UE; wyraża przy tym zaniepokojenie naciskami politycznymi wywieranymi przy zatwierdzaniu konkretnych chińskich inwestycji w infrastrukturę krytyczną, jak w przypadku decyzji rządu niemieckiego o wyrażeniu zgody na nabycie przez COSCO udziałów w porcie w Hamburgu, wbrew radom odpowiednich organów;

Konsekwencje strategii fuzji wojskowo-cywilnej ChRL

5. ostrzega przed ryzykiem jakiegokolwiek zaangażowania chińskich przedsiębiorstw w aktywa strategiczne UE, zwłaszcza przedsiębiorstw, które mają pośrednie lub bezpośrednie powiązania z chińskim systemem polityczno-wojskowym lub wywiadem; podkreśla w związku z tym swoje zaniepokojenie dalszym przekazywaniem chińskiemu wojsku technologii i wiedzy technologicznej wykorzystywanych w działaniach cywilnych, szczególnie w sferze gospodarczej, co zwiększy jego zdolność do rozwijania technologii wojskowych nowej generacji, które mogą być wykorzystywane do wymuszania ustępstw na partnerach w Azji i na całym świecie; wzywa państwa członkowskie UE, by zwiększyły nadzór regulacyjny i wprowadziły szczegółowe kontrole osób fizycznych i prawnych, które mają bezpośrednie powiązania z chińskim rządem;

6. jest zaniepokojony faktem, że ChRL zaspokaja 98 % unijnego popytu na metale ziem rzadkich; podkreśla, że Chiny produkują 70 % baterii na świecie (znajduje się tam trzech z pięciu największych producentów baterii), na Chiny przypada 60 % światowej produkcji aluminium, 75 % produkcji krzemu, a także 94 % światowej produkcji galu i około 60 % produkcji germanu oraz 60 % rafinacji litu, co czyni ich głównym rafinerem, jak również 70 % przetwarzania miedzi oraz 84 % światowej produkcji niklu i 85 % kobaltu; podkreśla, że chińskie przedsiębiorstwa górnicze prowadzą działalność w Serbii (miedź i złoto), Demokratycznej Republice Konga (kobalt), Indonezji (nikiel) oraz Chile i Australii (lit) oraz że chiński quasi-monopol na produkcję i przetwarzanie tych kluczowych towarów stwarza zależności w kluczowych obszarach i tym samym stanowi nie tylko poważne wyzwanie geopolityczne dla UE, ale również ogromne zagrożenie dla europejskiego sektora obronnego i innych kluczowych sektorów przemysłu oraz dla jej otwartej strategicznej autonomii i europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego;

7. w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący europejskiego aktu w sprawie surowców krytycznych i wzywa do szybkiego wdrożenia jego celów, aby wzmocnić odporność łańcucha dostaw w Unii; przypomina, że surowce krytyczne są niezmiernie istotne dla sektora bezpieczeństwa i obrony oraz dla powodzenia unijnej transformacji cyfrowej i ekologicznej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby we współpracy z zainteresowanymi stronami z branży wdrożyły decyzję o stopniowym zmniejszaniu zależności od Chin poprzez dywersyfikację źródeł surowców krytycznych i metali ziem rzadkich oraz strategiczne partnerstwa z wiarygodnymi państwami trzecimi pozwalające zagwarantować bezpieczne i stabilne dostawy tych surowców; wzywa UE, by pomogła państwom członkowskim opracować projekty, które zwiększą niezależność od chińskiej produkcji;

8. zdecydowanie opowiada się za dywersyfikacją dostawców i partnerów w inicjatywach dotyczących infrastruktury krytycznej, aby zmniejszyć podatność na wpływy zewnętrzne, co pozwoli zminimalizować zależność od jakiegokolwiek pojedynczego źródła;

9. wyraża zaniepokojenie, że prywatne kable podmorskie dostarczane przez chińskie przedsiębiorstwa, takie jak HMN Technologies (podmiot powiązany z wywiadem cybernetycznym ChAL-W) są wykorzystywane w komunikacji dyplomatycznej i wojskowej UE i jej państw członkowskich; wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu podmorskich systemów kablowych obsługiwanych przez chińskie przedsiębiorstwo HMN Technologies, które łączą terytoria państw członkowskich UE z Indo-Pacyfikiem, w tym bazy wojskowe państw członkowskich i NATO, co tworzy słabe punkty w systemach bezpieczeństwa, w tym cyberbezpieczeństwa, nadzoru podwodnego, gromadzenia danych i pozyskiwania danych wywiadowczych; wyraża przy tym również zaniepokojenie sprzedażą holenderskiego przedsiębiorstwa, które było podstawą estońskiej infrastruktury internetowej, chińskiemu przedsiębiorstwu powiązanemu z ChAL-W; podkreśla, że państwa członkowskie powinny starać się wspólnie zapobiegać podobnym przypadkom;

10. przypomina, że należy przeprowadzić szczegółową ocenę infrastruktury i usług instytucji Unii pod względem bezpieczeństwa informacji, zwłaszcza w przypadku komunikacji niejawnnej między instytucjami a zagranicznymi misjami i operacjami; przypomina, że należy wziąć pod uwagę cały łańcuch dostaw, aby upewnić się, że dane przedsiębiorstwa nie mają żadnych bezpośrednich ani pośrednich powiązań z ChRL; apeluje, by w prowadzonych przez instytucje Unii postępowaniach o udzielenie zamówienia wprowadzono przepisy szczegółowe, aby ograniczać ryzyko ingerencji, między innymi przy nabywaniu, serwisowaniu lub kontrolowaniu przez osoby trzecie;

11. ostrzega, że duże inwestycje w porty morskie, koleje i porty lotnicze dają Pekinowi możliwość monitorowania i kontrolowania działań w kluczowych węzłach logistycznych o fundamentalnym znaczeniu strategicznym;

12. podkreśla, że w 2022 r. Chiny były drugim co do wielkości partnerem UE w handlu towarami; wyraża zaniepokojenie coraz mniej wyrównanymi stosunkami handlowymi i inwestycyjnymi UE i Chin, na co wskazuje również rekordowy deficyt handlowy UE w wysokości 396 mld EUR w 2022 r. oraz uzależnienie od przywozu z Chin i chińskich inwestycji w niektórych sektorach krytycznych; zwraca uwagę na brak równowagi w międzynarodowej polityce handlowej Chin w związku z ich strategią podwójnego obrotu; wzywa Komisję, aby przedstawiła Chinom obawy UE dotyczące stosowanych przez nie praktyk kierowanego handlu;

Opracowywanie rozwiązań: poszerzenie zestawu narzędzi w odpowiedzi na obawy związane z bezpieczeństwem i obroną

13. twierdzi, że jednym z kluczowych obszarów infrastruktury krytycznej UE, obok np. przestrzeni kosmicznej i obronności, jest sieć instytutów badawczych i ośrodków badawczo-rozwojowych, które są ważne dla zdolności UE do przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji; przypomina o słabych punktach systemów bezpieczeństwa, które wiążą się z wymuszonym transferem technologii, kradzieżą własności intelektualnej i wyciekami danych, zarówno w UE, jak i poza jej granicami; apeluje o większą czujność i branie pod uwagę, jak te zagrożenia mogą wpływać na zdolności UE do tworzenia innowacji i wspierania wzrostu;

14. zauważa, że chińskie przedsiębiorstwa są już liderami w kluczowych technologiach wykorzystywanych w sektorach takich jak infrastruktura bezprzewodowa sieci 5G, bezzałogowe statki powietrzne, baterie, broń hipersoniczna, energia słoneczna i wiatrowa oraz kryptowaluty; wyraża zaniepokojenie sposobami wykorzystywania tych technologii i zależnościami, jakie tworzą; zauważa w związku z tym, że na Cyprze 100 % sieci dostępu radiowego 5G opiera się na chińskim sprzęcie, a w Niemczech – 59 %; podkreśla, że jest to sprzeczne z wytycznymi UE przedstawionymi w unijnym zestawie narzędzi na potrzeby cyberbezpieczeństwa sieci 5G w celu złagodzenia zagrożeń dla bezpieczeństwa w sieciach, oraz wzywa Radę i Komisję, by zabroniły wykorzystywania sprzętu i oprogramowania chińskich producentów w podstawowych funkcjach sieciowych; przypomina, że do czerwca 2023 r. Huawei uczestniczył w 11 projektach w programie „Horyzont Europa” i otrzymał przy tym łącznie 3,89 mln EUR; w związku z tym wzywa UE i instytucje europejskie, by systematycznie kontrolowały chińskie przedsiębiorstwa, które są bezpośrednimi lub pośrednimi beneficjentami europejskich programów o strategicznym znaczeniu dla UE, oraz w stosownych przypadkach kończyły ich udział; ponadto wzywa Komisję, by zaproponowała dodatkowe normy bezpieczeństwa dla chińskich dostawców sieci 5G i sieci 6G nowej generacji;

15. uważa, że aplikacja TikTok, należąca do chińskiego konglomeratu ByteDance, narusza europejskie ramy ochrony danych, przez co stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa krajowego i źródło wspieranej przez Chiny dezinformacji; z zadowoleniem przyjmuje decyzję instytucji Unii i kilku państw członkowskich UE o zakazie korzystania z aplikacji TikTok na urządzeniach służbowych i urządzeniach osobistych zarejestrowanych w usługach aplikacji mobilnych instytucji;

16. ostrzega, że pogorszenie się stanu bezpieczeństwa w Europie, jej sąsiedztwie i na całym świecie pilnie wymaga zastanowienia się nad sposobami wzmocnienia otwartej autonomii strategicznej UE i zmniejszenia jej zależności od krajów takich jak ChRL i od systemowych rywali, którzy zagrażają Unii; podkreśla, że należy zapobiegać transferom powstających technologii wrażliwych i kluczowych produktów podwójnego zastosowania, zwłaszcza tych, które są krytyczne z punktu widzenia bezpieczeństwa i obronności Unii, do budzących obawy miejsc, które realizują strategie FWC lub współpracują przy ich realizacji; uznaje ustanowienie ogólnounijnych elektronicznych systemów celnych i systemów pozwoleń na wywóz za kluczowy krok w kierunku skutecznych wspólnych europejskich kontroli wywozu oraz wzywa wszystkie państwa członkowskie, by uruchomiły te systemy do końca 2024 r.; ponadto wzywa instytucje Unii i państwa członkowskie, by zacieśniły współpracę z partnerami transatlantyckimi i innymi partnerami o zbieżnych poglądach w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej oraz by broniły demokracji i podtrzymywały nasze wspólne wartości, bezpieczeństwo i dobrobyt;

17. pozostaje zaniepokojony coraz większą podatnością europejskiej infrastruktury krytycznej, od sieci telekomunikacyjnych po urządzenia portowe, na wpływy zewnętrzne; w związku z tym pochwała niedawne działania legislacyjne na rzecz zwiększenia odporności podmiotów krytycznych w UE; zauważa jednak z zaniepokojeniem, że takie inicjatywy w dużej mierze ograniczają się do procedur monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, pozostawiając KPCh możliwość uzyskania dostępu do aktywów krytycznych i wpływu na nie, między innymi przez przejmowanie elit, transfery technologii i własności intelektualnej oraz zależności w łańcuchu dostaw i na rynku sprzedaży; zauważa, że aby zidentyfikować aktywa związane z infrastrukturą krytyczną i ich podatność, należy ustanowić ramy dokładnej oceny i mapowania ryzyka; uważa, że należy mapować, śledzić i oceniać dostęp Chin i innych państw trzecich do infrastruktury krytycznej w UE oraz w stosownych przypadkach wspólnie wprowadzać środki ograniczające ryzyko; w związku z tym wzywa Komisję, aby przy wsparciu państw członkowskich sporządziła wyczerpujący wykaz aktywów krytycznych i systematycznie oceniała ich podatność na wpływy zewnętrzne; ponadto apeluje, by rozszerzono inicjatywy ustawodawcze, aby przeciwdziałać takim zagrożeniom;

18. zobowiązuje Komisję, aby przed końcem obecnej kadencji parlamentarnej przedstawiła Parlamentowi szczegółową analizę zagrożeń dla handlu w przypadku technologii takich jak półprzewodniki, informatyka kwantowa, łańcuchy bloków, przestrzeń kosmiczna, sztuczna inteligencja i biotechnologia oraz ewentualnie potrzebne działania UE w tych dziedzinach;

19. przypomina, że rozporządzenie w sprawie monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych⁽¹⁴⁾ odnosi się do zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego wynikających z inwestycji spoza UE; ponownie zwraca uwagę na zasadniczą wartość dodaną mechanizmu monitorowania jako istotnego narzędzia, które daje Unii i jej państwom członkowskim lepszy ogląd strategiczny i świadomość sytuacyjną w odniesieniu do tendencji, celów, środków i metod stosowanych przez podmioty zagraniczne, aby zwiększać wpływy gospodarcze i polityczne; apeluje o poszerzenie obecnych instrumentów dotyczących bezpośrednich inwestycji i subsydiów zagranicznych, by objęły ogólne procedury monitorowania wszystkich zainteresowanych stron zaangażowanych w unijne projekty infrastruktury krytycznej, do których należą wszystkie tryby uczestnictwa w inicjatywach dotyczących infrastruktury krytycznej, w tym wspólne przedsięwzięcia, partnerstwa i transfery technologii; podkreśla również, że zasadnicze znaczenie mają systematyczne oceny projektów infrastruktury krytycznej z udziałem zainteresowanych stron spoza UE, i uważa, że proces ten powinien obejmować kontrolę struktur własności, zależności w łańcuchach dostaw oraz transfer technologii związanych z tymi projektami; uważa również, że należy ustanowić standardy należytej staranności, aby określić wpływ Chin na podmioty inwestujące w infrastrukturę krytyczną UE, i podkreśla, że podejście to powinno być stosowane również w przypadku krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących; podkreśla, że choć to państwa członkowskie ostatecznie ponoszą odpowiedzialność za ochronę infrastruktury, nie wdrożyły one konsekwentnie obowiązujących wytycznych dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych; jest głęboko zaniepokojony faktem, że nie wszystkie państwa członkowskie dysponują mechanizmami monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w infrastrukturę krytyczną lub nie stosują takich mechanizmów; pilnie wzywa państwa członkowskie, by konsekwentnie wdrażały obowiązujące przepisy dotyczące bezpośrednich inwestycji zagranicznych i odporności podmiotów krytycznych;

20. ubolewa w związku z tym, że brakuje odpowiedniego monitorowania ryzyka ingerencji w zamówienia publiczne, które wiążą się ze sprzętem służącym do ochrony, jak w przypadku umowy podpisanej przez port lotniczy w Strasburgu na instalację skanerów i bramek bezpieczeństwa dostarczonych przez europejską spółkę zależną chińskiego przedsiębiorstwa NucTech, należącego częściowo do chińskiego rządu i związanego z polityką zjednoczonego frontu; ostrzega, że wszelkie takie technologie mogą zawierać wbudowane luki w systemie bezpieczeństwa lub osoby prowadzące konserwację urządzeń mogą uzyskiwać dostęp do danych; z drugiej strony z zadowoleniem przyjmuje decyzję rządu rumuńskiego o zakończeniu negocjacji z China General Nuclear Power Corporation (CGNPC) w sprawie budowy reaktorów jądrowych 3 i 4 w Cernavodzie;

21. podkreśla jednak, że należy znaleźć strategiczną równowagę między otwartością i atrakcyjnością inwestycyjną jednolitego rynku UE a obroną unijnej infrastruktury krytycznej i jej autonomii, biorąc pod uwagę słabe punkty systemów bezpieczeństwa UE, zwłaszcza w odniesieniu do wymuszeń ekonomicznych lub zagrożeń dla integralności infrastruktury krytycznej UE;

22. apeluje do Komisji, aby rozważyła sposoby zwiększenia oddziaływania swoich opinii dotyczących monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, z myślą o uniknięciu zakłóceń na jednolitym rynku i równania w dół przez państwa członkowskie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zwiększyły harmonizację, między innymi przez rozwój odpowiedniej wiedzy fachowej, oraz by w pełni wdrożyły rozporządzenie dotyczące monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych; uważa, że rozporządzenie to można i należy wzmocnić w ramach zbliżającego się przeglądu pod koniec roku; zachęca Komisję, aby przedstawiła ambitny wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany rozporządzenia, tak aby uwzględniło ono wszystkie słabe strony, jakie pojawiły się w trakcie jego wdrażania, oraz aby szybko oceniła możliwość przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie mechanizmu monitorowania inwestycji za granicą; zaleca, aby mechanizm ten opierał się na ocenie skutków, która obejmowałaby odpowiednie konsultacje z przedsiębiorstwami, aby zminimalizować wszelkie możliwe negatywne konsekwencje dla konkurencyjności Europy;

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii, (Dz.U. L 79 I z 21.3.2019, s. 1).

23. z zadowoleniem przyjmuje nowe podejście ograniczania ryzyka zawarte w proponowanej europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego z 20 czerwca 2023 r., której celem jest maksymalizacja korzyści płynących z otwartości gospodarczej UE oraz ochrona, promowanie i wzmacnianie otwartej strategicznej autonomii UE, przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka wynikającego z zależności gospodarczych i ich ewentualnego wykorzystywania, co obejmuje inwestycje w kluczowe technologie prorozwojowe o zastosowaniach wojskowych – m.in. informatykę kwantową, zaawansowane półprzewodniki i sztuczną inteligencję – oraz współpracę badawczą w tym obszarze; apeluje, by szybko przyjęto wnioski Komisji, oraz wzywa państwa członkowskie, by w pełni wdrożyły rozszerzone ramy regulacyjne UE, aby wykluczyć podmioty, które mogłyby przyczynić się do realizacji strategii FWC, i znaleźć alternatywy dla projektów w UE finansowych przez Chiny przez wypracowanie kompleksowego podejścia do wspólnego identyfikowania ryzyka dla bezpieczeństwa gospodarczego Europy, prowadzenia oceny tego ryzyka oraz zarządzania nim;

24. z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji i Wysokiego Przedstawiciela dotyczącą zapobiegania wyciekom powstających technologii wrażliwych poprzez stworzenie wykazu kluczowych technologii podwójnego zastosowania w oparciu o wąsko zdefiniowane i perspektywiczne kryteria, takie jak potencjalnie wspomagający i transformacyjny charakter technologii, ryzyko związane z fuzją wojskowo-cywilną oraz wykorzystywaniem technologii do naruszania praw człowieka; wzywa Komisję i państwa członkowskie do jak najszybszego opracowania i wdrożenia odpowiednich środków ochronnych dla takich technologii;

25. wzywa w związku z tym Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi opracowała mechanizm szybkiego reagowania na wypadek wykrycia podwójnego zastosowania lub niewłaściwego wykorzystania w UE infrastruktury należącej do Chin lub z nimi powiązanej przez udziały w strukturze własnościowej lub koncesję, co mogłoby stanowić podstawę cofnięcia praw koncesji lub zawieszenia praw własności w przypadku własności i posiadania udziałów; wzywa Komisję, by składała Parlamentowi roczne sprawozdania w sprawie:

- a) wykrywania możliwego podwójnego zastosowania infrastruktury strategicznej zapewniającej Chinom wsparcie logistyczne i wywiadowcze;
- b) pełnego przestrzegania przepisów handlowych UE, w szczególności w zakresie należytej staranności, ochrony przed wymuszaniem i towarów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej wprowadzanych na rynek UE;

26. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie europejskiego aktu w sprawie czipów, który zwiększy zdolność UE do produkcji półprzewodników i stworzy strategiczną mapę między innymi luk w zdolnościach w łańcuchu wartości półprzewodników w Unii, ograniczając tym samym jej zależność od państw trzecich, takich jak Chiny; apeluje o przedstawienie dalszych propozycji służących zabezpieczeniu łańcuchów produkcji i dostaw infrastruktury krytycznej i materiałów krytycznych w UE; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie, by opracowały dodatkowe inicjatywy na rzecz ściślejszej koordynacji i współpracy z partnerami i sojusznikami o zbieżnych poglądach, co pomoże dalej monitorować i rozwijać – w miarę możliwości i zgodnie z celem UE, jakim jest zmniejszenie dalszych zależności – globalne zdolności produkcyjne i łańcuchy dostaw infrastruktury krytycznej i materiałów, które mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa i obronności Unii; zwraca szczególną uwagę na Tajwan, który odgrywa znaczącą rolę w globalnych łańcuchach dostaw i w międzynarodowym porządku opartym na zasadach; ponownie wyraża wieloletnie poparcie dla dwustronnej umowy inwestycyjnej między UE a Tajwanem oraz wszelkich ustaleń obopólnie korzystnych dla dwustronnych inwestycji i handlu;

27. wzywa Komisję do zaproponowania nowych ram prawnych, aby ograniczać zagrożenia dla bezpieczeństwa ze strony dostawców podmorskich systemów kabli, między innymi za pomocą ściślejszego monitorowania i częstych kontroli struktur własności takich dostawców, ich wcześniejszych inwestycji w podmorskie systemy kabli oraz odległości podmorskich systemów kabli od europejskich i sojuszniczych baz wojskowych; podkreśla, że należy uniemożliwić dostawcom systemów kablowych, takim jak chińskie przedsiębiorstwa, udostępnianie danych służbom wywiadowczym do celów innych niż ochrona infrastruktury przed włamaniami lub atakami; apeluje w tym względzie o inicjatywy, które pozwolą dalej rozwijać należące do podmiotów europejskich lub mające siedzibę w Europie przedsiębiorstwa w dziedzinie podmorskich systemów kabli;

28. podkreśla, że reakcja UE musi opierać się na lepszym zrozumieniu stosownego scenariusza strategicznego skoncentrowanego na ocenach zagrożeń międzysektorowych i ponadnarodowych oraz badaniach podatności na zagrożenia dotyczących infrastruktury krytycznej; jest zdania, że zdecentralizowane lub lekceważące podejście w momencie, gdy brakuje jasnych informacji i kontroli nad projektami o strategicznym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Europy, mogłoby poważnie zaszkodzić interesom geopolitycznym UE⁽¹⁵⁾; przypomina o słabych punktach związanych z ingerencją zagraniczną, w szczególności w przestrzeni informacyjnej, oraz o wzajemnym oddziaływaniu projektów w dziedzinie bezpośrednich inwestycji zagranicznych i operacji manipulowania informacjami prowadzonymi przez wrogie podmioty zagraniczne;

Powiązanie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego: wzmocnienie odporności najbliższych partnerów UE

29. wyraża zaniepokojenie faktem, że ChRL penetruje rynki UE i jej szerszego sąsiedztwa; wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do dopilnowania, aby środki służące wzmocnieniu odporności UE w obliczu wpływów Chin, w tym zmniejszanie ryzyka, dywersyfikacja i ograniczenie krytycznych zależności, rozszerzono również na najbliższych partnerów UE, w szczególności kraje przystępujące i państwa objęte unijną polityką sąsiedztwa;

30. przypomina, że siły morskie ChRL dysponują środkami i narzędziami prawnymi, które pozwalają im wykorzystywać chińskie cywilne statki i infrastrukturę do celów wojskowych i celów bezpieczeństwa; uważa, że Chiny są w stanie wykorzystywać swoją cywilną infrastrukturę komercyjną, aby wspierać obecność ChAL-W w państwach trzecich; ostrzega, że taka fuzja wojskowo-cywilna zapewnia chińskiej armii dostęp do portów zagranicznych, co pozwala jej wstępnie rozmieścić wsparcie logistyczne i utrzymywać marynarkę wojenną aż po Ocean Indyjski, Morze Śródziemne i Ocean Atlantycki; podkreśla, że ryzyko szpiegostwa jest największe, gdy chińskie cywilne aktywa handlowe znajdują się w centrach logistycznych w pobliżu baz morskich UE i NATO lub operatorów portów, którzy podpisali umowy o zapewnieniu wsparcia logistycznego przedsiębiorstwom europejskim; wzywa państwa członkowskie, by podjęły pilne działania, ponieważ należy zmniejszyć ryzyko szpiegostwa i sabotażu związane z infrastrukturą krytyczną, zwłaszcza taką, która pełni funkcję wojskową, jak porty wykorzystywane przez NATO; podkreśla w związku z tym, że UE i NATO muszą wspólnie opracować długoterminowy plan przeciwdziałania chińskiej strategii FWC w Europie, i apeluje, by w pełni wdrożono sprawozdanie z oceny końcowej przygotowane przez grupę zadaniową UE-NATO⁽¹⁶⁾;

31. zauważa, że porty są bramami na świat i jako takie odgrywają kluczową rolę w gospodarce UE; zauważa z zaniepokojeniem, że podmioty należące do Chin lub przez nie kontrolowane strategicznie zwiększają swoje udziały w europejskich portach i infrastrukturze portowej; wzywa Komisję, by przedstawiła strategiczne ramy polityki UE, które pozwolą ograniczyć wpływ i kontrolę operacyjną Chin i innych reżimów; przypomina również, że ChRL wpływa na inne państwa, wykorzystując do tego sieć portów handlowych i obiektów podwojnego zastosowania, które zapewniają wsparcie logistyczne i wywiadowcze chińskiej marynarce wojennej; zauważa, że w 2022 r. chińskie przedsiębiorstwa były właścicielami lub operatorami terminali w 96 portach w 53 państwach; zauważa ponadto, że w co najmniej dziewięciu portach, w tym dwóch w Europie, przeprowadzono znaczące naprawy lub konserwację sprzętu i okrętów marynarki wojennej Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej; zwraca uwagę, że wizyty marynarki wojennej ujawniają obszary wpływów, priorytetowe strefy operacyjne, cele gromadzenia danych wywiadowczych i priorytety w zakresie współpracy;

32. podkreśla, że należy wypracować geopolityczne podejście do współpracy międzynarodowej w obszarze infrastruktury krytycznej, aby UE mogła skutecznie stawić czoła nowym wyzwaniom dla bezpieczeństwa; zauważa, że chińskie przedsiębiorstwa sfinansowały i wybudowały jedną trzecią infrastruktury, która powstała w Afryce od 2010 r., w tym około 50 % afrykańskich sieci 3G i 70 % sieci 4G; podkreśla, że w ciągu ostatnich 20 lat Chiny zwiększyły swoje zobowiązania handlowe, inwestycyjne i kredytowe z rządami krajów afrykańskich i ich przedsiębiorstwami państwowymi, głównie w sektorach transportu, wytwarzania energii elektrycznej, górnictwa i telekomunikacji, do 160 mld USD na mocy nielicznych lub nieprzejrzystych zobowiązań umownych; zwraca uwagę w szczególności, że jedno chińskie przedsiębiorstwo telekomunikacyjne zbudowało aż 70 % afrykańskiej infrastruktury informatycznej, a także na rolę, jaką chińskie przedsiębiorstwa odgrywają w finansowaniu, budowie, rozbudowie i renowacji co najmniej 14 wrażliwych wewnątrzrządowych afrykańskich sieci telekomunikacyjnych; wyraża zaniepokojenie faktem, że chiński model najwyraźniej jest atrakcyjny dla wielu krajów, które nie mogą lub nie chcą spełnić wymogów UE, by uzyskać podobny poziom finansowania, przez co

⁽¹⁵⁾ Departament Tematyczny ds. Stosunków Zewnętrznych Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Zewnętrznej Unii Europejskiej, „Wpływ infrastruktury krytycznej będącej chińską własnością na bezpieczeństwo w Unii Europejskiej”, czerwiec 2023 r.

⁽¹⁶⁾ Komisja Europejska, Grupa Zadaniowa UE-NATO ds. Odporności Infrastruktury Krytycznej: Sprawozdanie z oceny końcowej, czerwiec 2023 r.

zwiększa się wpływ Chin ze szkodą dla partnerstwa z UE i pojawia się ryzyko nadmiernego zadłużenia tych państw trzecich, ze szkodą dla ich długoterminowego rozwoju i na niekorzyść mieszkańców; wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do wzmożenia starań, między innymi przy przyciąganiu inwestycji z sektora prywatnego, aby wdrożyć pakiet inwestycyjny Global Gateway o wartości 150 mld EUR, uzgodniony na 6. szczycie UE–UA w lutym 2022 r.; wzywa Radę i Komisję, by szybko wdrożyły projekty w ramach tej inicjatywy, zwłaszcza projekty sztandarowe;

33. z zaniepokojeniem zwraca uwagę, że chińska strategia stworzenia „bazy współpracy w zakresie niebieskiej gospodarki” wzdłuż wybrzeża Afryki, między innymi poprzez budowę statków rybackich i urządzeń do napraw statków, może być również wykorzystana do celów wojskowych; podkreśla ogólny brak szczegółowości i przejrzystości takich umów i licencji, których stroną są państwa afrykańskie; zwraca uwagę na potencjalne konsekwencje geopolityczne dla UE, zwłaszcza w państwach trzecich, w których zaangażowana jest Unia;

34. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie oraz Komisji.

